

SE & HÖR

VIDEO · STEREO

· MUSIK · TV

**TV-
HELGENS
BÄSTA
PROGRAM**

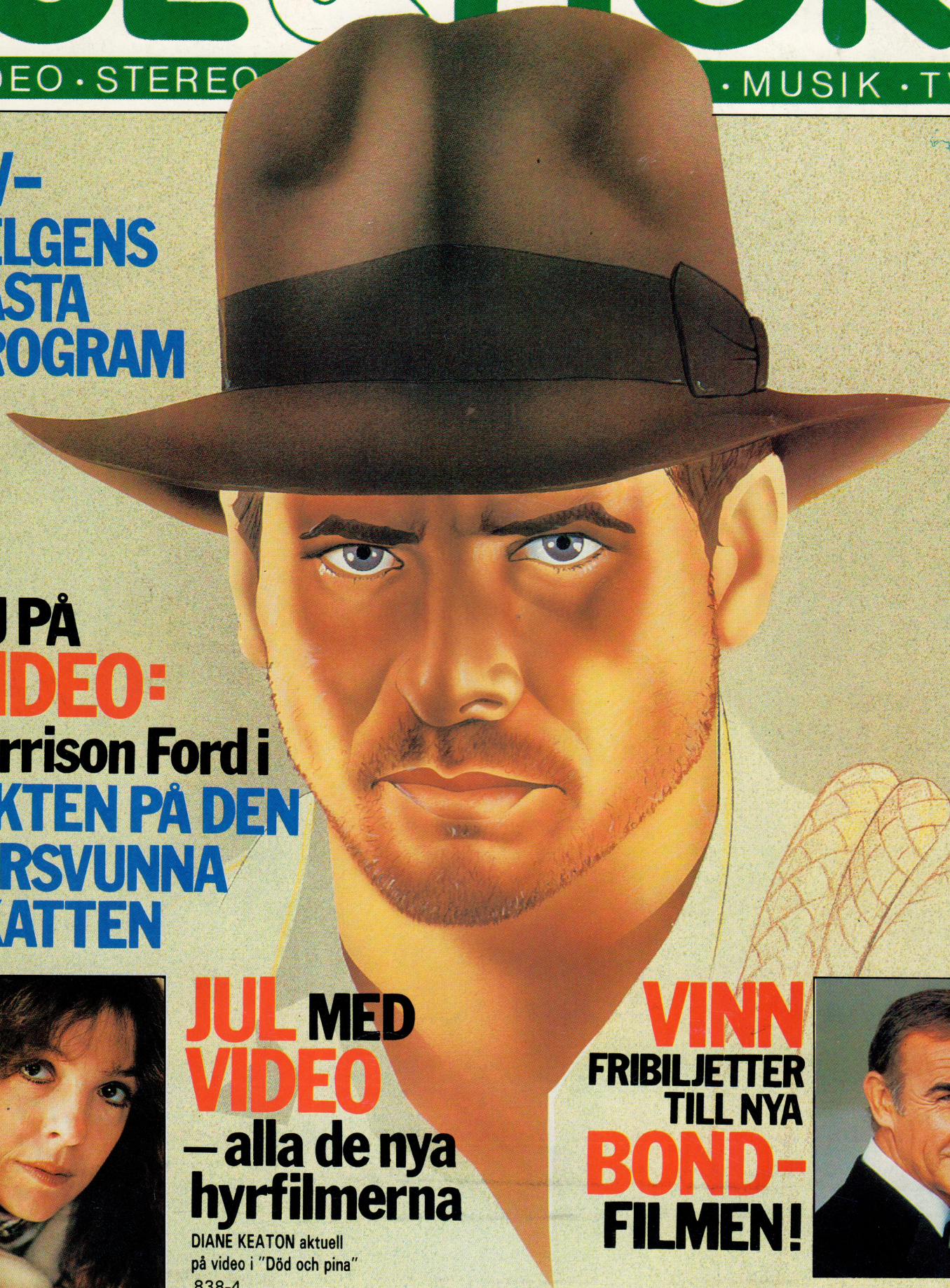
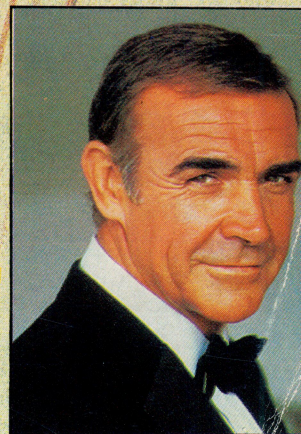
**NU PÅ
VIDEO:
Harrison Ford i
JAKTEN PÅ DEN
FÖRSVUNNA
SKATTEN**

**JUL MED
VIDEO**
— alla de nya
hyrfilmerna

DIANE KEATON aktuell
på video i "Död och pina"
838-4

**VINN
FRIBILJETTER
TILL NYA
BOND-
FILMEN!**

Nyheter!

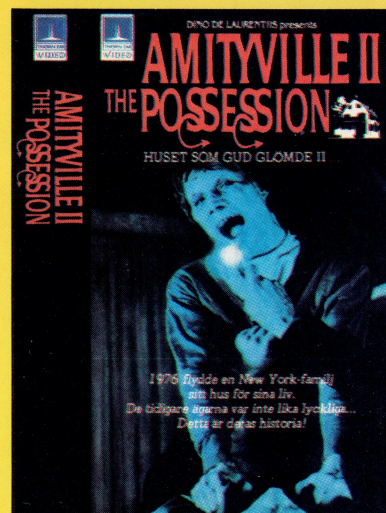
THORN EMI's
VIDEO-PARAD

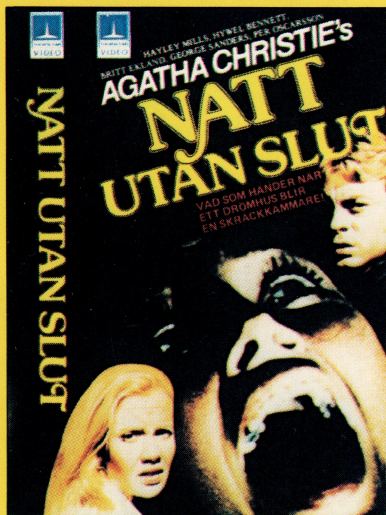
INKRÄKTARNA
Kurrögömma på liv och död i Louisianas träskmarker. »T.o.m. mer spännande än 'Den sista färden'» AB

HÅRDA TAG I LAS VEGAS
En hårdkokt historia med sensationella Pia Zadora i kläm mellan gangsters och tuffe snuten Telly Savalas.

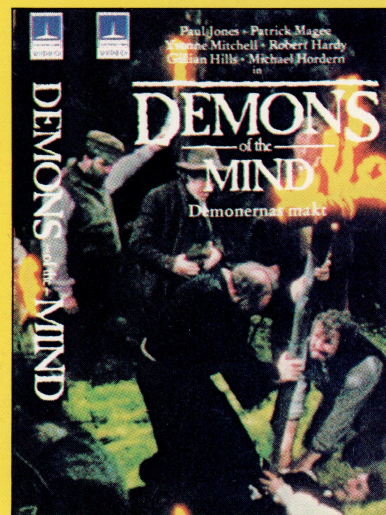
HUSET SOM GUD GLÖMDE
En familj flyr för sina liv från sitt hus. De förra ägarna hade inte samma tur. Här deras fasansfulla historia.

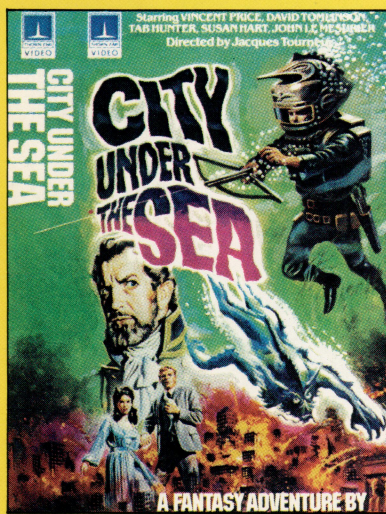
NATT UTAN SLUT
Britt Ekland och Per Oscarsson i Agatha Christies klassiker om idyllen som förvandlas till skräckkammare.

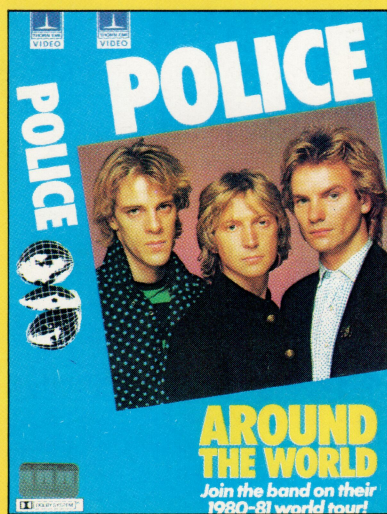
SKRÄCK I SOL
På cykelsemester i Frankrike försvinner Cathy på platsen för ett olöst flickmord. Lurar mördaren ännu?

DEMONERNAS MAKT
Vidskepelsen är stark i Bavaria på 1830-talet. Flickor försvinner – är sägnernas demon åter verksam?

UNDERVATTENSSTADEN
En ung amerikan dras ner i djupet till ett fantastiskt kungarike av grottor och tempel med en ond härskare.

POLICE Around the World
Sting, Andy och Stewart på världsturné 1980/81. 17 nummer, backstageporträtt och exotiska miljöer!

Distribution **SANDREWS**
Box 5612, 114 86 Stockholm, Tel 08-23 47 00

SKICKA EFTER VÅR NYA KATALOG!

Sänd in kupongen till: **MED 134 FILMER.**

THORN EMI Video Scandinavia AB,
Box 4203, 171 04 SOLNA

SEH 4-83

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Chefredaktör och ansvarig
utgivare:

ANNA-STINA EK-CARLBERG

Redaktionschef:

ANDERS S FRÖBERG

Art director:

JAN-PETER NYSTRÖM

TV-tidningen:

STEFAN BOKSTRÖM

Teknisk konsult:

LARS-ERIK LINDHE

Medarbetare i detta nummer:

Mats Andersson, Jacob Dahlin, Mats
Gellerfelt, Bo Karlsson, Clas Lewerentz, Hazzan
Lindström, Mats Nileskär, Lars-Göran Nilsson,
Alf Ohlén, Åke Wahlney, Frank Östergren

Postadress:

105 44 Stockholm

Telefon:

08/736 40 00

Utgivare:

Åhlén & Åkerlunds Förlags AB
Presstjänst

Förlagschef:

Bo Zetterlund

Marknads/ekonomichef:

Hans Gawelin

Annonser:

Annonssbolaget
Box 3161, 103 63 Stockholm

Telefon:

08/736 40 00

Malmö: 040/10 42 85

Göteborg: 031/13 54 14

Prenumeration:

Pressdata
Box 3263, 103 65 Stockholm

Telefon:

08/34 07 90

Postgiro:

421 632-1

Prenumerationspris:

Helår (10 nr) 149:50

4 nr 59:50

För ej beställt material, text och bilder,
ansvaras ej. Anställda och anhöriga till
anställda i Åhlén & Åkerlunds Förlags AB får
inte delta i SE&HÖR:s pristävlingar. Endast
ett svar per deltagare och tävling får insändas.

Vid eventuell beskattning av vinster i
tidningens pristävlingar svarar pristagaren
själv för denna kostnad.

Eftertryck av text och bilder förbjuds.

Åhlén & Åkerlunds tryckerier,
Stockholm 1983

Omslagsillustration:

MICHAEL LESS

STORFILM PÅ VIDEO "JAKTEN"...

4-7

STOR HYR- FILMSGUIDE 9-24

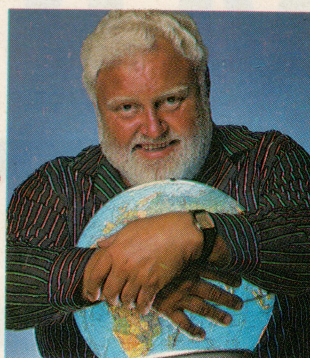
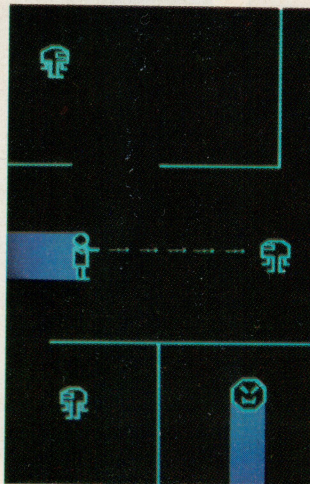
VIDEO-NYTT 25

HYRA VIDEO- KAMERA TILL JULEN

27

I DATASPELS- DJUNGELN

33-35

ÅKE WIDLNEY: TV I KINA 38-41

EXPERTEN VÄLJER SOUL 48-49

JULKLAPPS- TIPS: HÄRLIGA PRYLAR!

53-56

NYA BOND- FILMEN

60-62

WAR GAMES 64-65

Extra: TV-
TIDNINGEN
mittsektionen

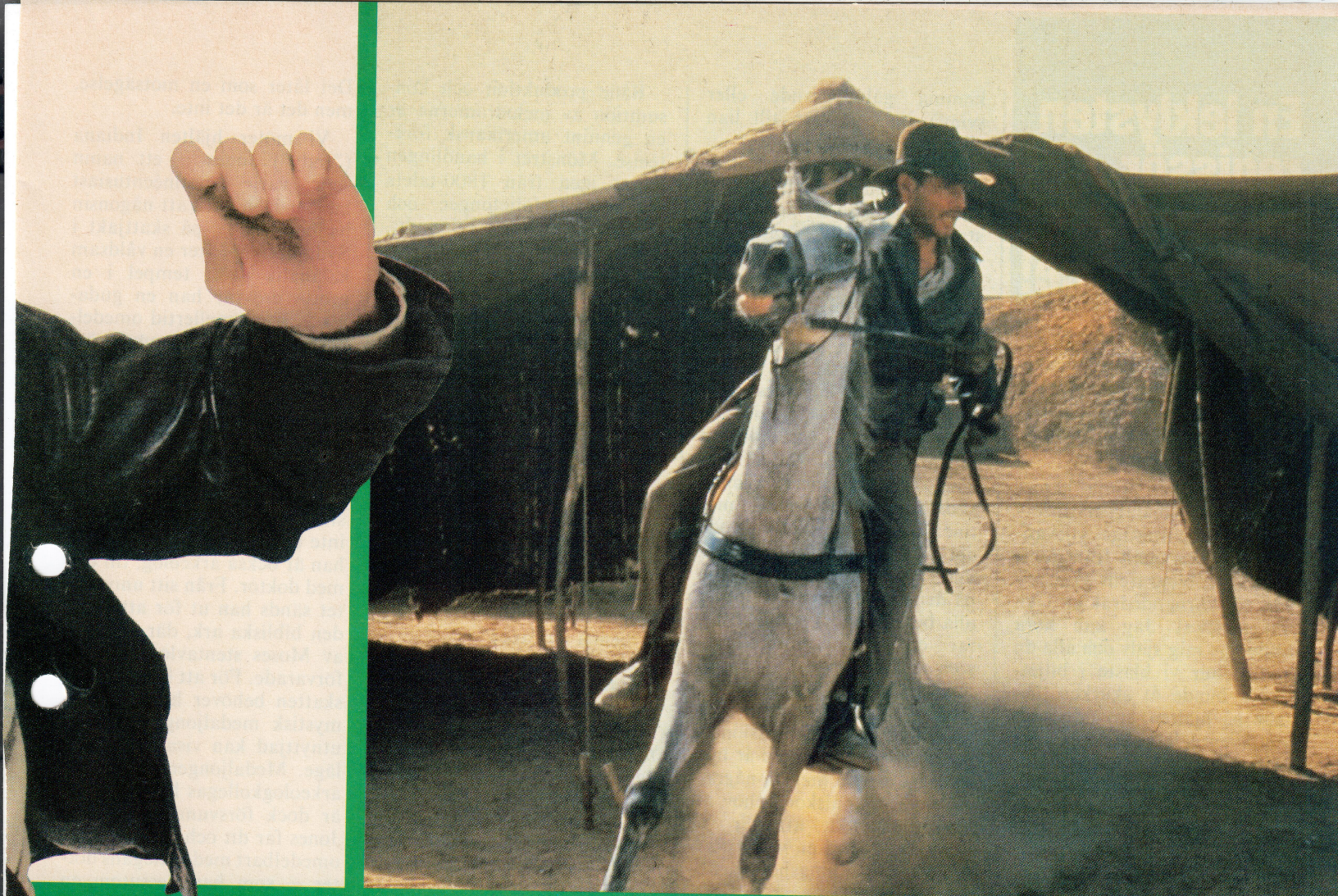

ÄN LEVER HJÄLTEN FAST NU PÅ VIDEO

**Mats Gellerfelt har sett
"Jakten på den försvunna
skatten" på video. Och se!
I Indiana Jones återsåg han sin
barndoms matinéhjälte, han
med alla de gammaldags
hederliga idealen.**

■ En gång i min grå forntid (forntid i ett liv som trots allt bara varat i trettioett år) fanns det en underbar rövarnas grotta, ett drömmarnas lyckorike som kallades *matinébio-grafen*. Sluter jag ögonen kan jag se den på nytt: dess fyrtyo-talistiskt bruntrista paneler, det gulbleka skenet i foajén, alla affischerna prydda med hjältar och hjältinnor, biljettluckan där den gamla vithåriga damen sålde biljetter och godis som sedan länge är borta ur marknaden (Alfa-tabletter

Forts sid 6

Indiana Jones, mannen med repet, är en kalasroll för Harrison Ford. Han rider och slåss i samma häftiga tempo. Hans flicka Marion t h spelas av Karen Allen. Ovan: "Indy" trotsar alla faror och skurkar för att erövra en gudamask.

En leklysten regissör skapade en världssuccé!

med spelarbilder...), och till sist, den uniformerade vaktmästaren, matinébesökarens motsvarighet till de vuxnas fruktade makthavare, hovmästaren.

Och jag kan ännu känna dofterna av söndagsmatinéernas paradiset: fuktiga yllevantar, snö som smält från gummistövlar, biografens skurpulver, av barnandedräkter i en unken lokal. Jag kan höra ljuden av mig själv och alla de andra: hur vi blåste i biljetterna, buade åt skurken, hejade på hjälten, stönade högt vid eventuella ömma scener mellan hjälten och hans tillbedda, skrek varningar om busen, feg och illasinnad som alltid, närmade sig vår man bakifrån.

Det är säkert så att den som är trettio och uppåt en gång för alla har matinéfilmens – i dubbel bemärkelse – svartvita värld i blodet. Det har ju blivit så förbannat *komplicerat* att leva. Inte hade Davy Crockett eller Tom Mix eller Hopalong Cassidy det på det sättet... Vi har bara väntat på att vår barndoms hjältar en gång skall

komma galopperande eller svinga sig från lian till lian eller hänga på klippkanter...

Och – underbara nyhet – det gör de ju faktiskt. Alla de gamla rätta och goda och starka och modiga grabbarna (med vidhängande tjejer, varför det nu ska vara nödvändigt) är här igen.

Jag tänker naturligtvis på den nya vågen i amerikansk film: matinéfilmer för vuxna, den våg som inleddes med Steven Spielbergs (regi) och George Lucas (produktion) monumentala världsframgång, *Jakten på den försvunna skatten*. Den har kallats "matinéfilmernas matinéfilm", och det är nog ingen dum beteckning. Ty detta är en film som på det mest fantastiska sätt (i alla bemärkelser) sammanfattar en matinéfilmstradition som är lika gammal som filmen själv, men som fick sitt stora genombrott under den amerikanska depressionen. Orsaken till det senare är inte svår att förstå: mer än någonsin hade människor behov av verklighetsflykt, att för en stund träda in i en värld utan halvsvält, vräkningshot och arbetslöshet.

Men det är inte helt korrekt att tala om matinéfilm. Riktigare vore beteckningen *melodram*. Egentligen kanske inte *Jakten på den försvunna skatten* borde vara så populär (ur nostalgisynpunkt alltså) i Sverige, eftersom vi aldrig sett så mycket av dessa melodramer.

Både produktion och konsumtion av melodramerna är en genuint amerikansk företeelse. Mönstret i handlingen känns igen från 1800-talets veckotidningsföljetonger och 25-öresromaner. Filmindustrin skapade helt enkelt en rörlig variant av "dime-books". Intrigen är ständigt lika tilltrasslad som enkel: hjälten jagar bov, slåss för sin heder, jagas av bov, försöker rädda hjärtinnan etc. I slutet på varje avsnitt befinner han sig (eller kvinnan som är föremålet för den ömma lågan) i livsfara. Hon är gärna fastbunden vid järnvägsräls; han hänger över ett stup, med fingrarna klamrar han sig fast vid klippan. Skurken närmar sig. Fortsättning i nästa avsnitt. Hur skall vår hjälte klara sig ur denna livsfara?

Hjältarna i dessa melodramer hänger så ofta över stupet att filmerna fått facknamnet "cliffhangers". *Jakten på den försvunna skatten* är egentligen en "cliffhanger" – men med skillnaden att den visas i ett stycke. Den ena våldsamt dramatiska episoden efter den andra virvlar förbi oss i ett sprintertempo av sällan skådat slag. Här finns inte tid att hämta andan. Hjälten och hjältinnan hamnar i besvärlig situation – för att ta sig ur den och därefter omedelbart hamna i nästa.

Också för *Jakten på den försvunna skatten* gäller att intrigen är trasslig, fast enkel.

Det låter som en motsägelse, men det är det inte.

Vi möter hjälten Indiana ("Indy") Jones – ett namn som varje matinéentusiast känner igen utan att någonsin ha hört det – på skattjakt i Sydamerika. Efter en våldsam kalabalik i ett tempel i en grotta erövrar han en gudamask, som emellertid omedelbart stjäls ifrån honom av ärkerivalen Belloq. Redan dessa inledande scener är fyllda med så mycket (melo)dramatik att det skulle kunna räcka för en "normal" film.

Jones har emellertid många strängar på sin lyra. Han är inte bara en tuff äventyrare – han är också arkeolog, till och med doktor. Från sitt universitet sänds han ut för att finna den bibliska ark, där resterna av Moses stentavlor lär vara förvarade. För att kunna finna skatten behöver han dock en mystisk medaljong, som rätt utnyttjad kan visa på arkens läge. Medaljongen finns i en arkeologkollegas händer. Han är dock försvunnen i Nepal. Jones far dit och konfronteras omedelbart med kollegans dotter – som han dessutom en gång svikit. Hon avvisar honom, men det visar sig att det är denna den svikna Marion som har medaljongen i sin ägo, ty fadern är död. Men också nazisterna är ute efter arken och medaljongen – ty stentavlorna, eller resterna av dem, anses ha magiska egenskaper.

Där solstrålen faller in – i ett visst ögonblick – där ligger skatten begravd i den egyptiska gravkammaren. "Indy" finner den till slut. Marion, hans flicka, är en riktig Kajsa Kavatt som naturligtvis till slut hamnar i hjälten's armar.

Med dessa tror sig Hitler en gång för alla kunna göra sig till världens herre. I slagsmålet som utbryter brinner den krog som Marion driver ner, och alla – hjälte som skurkar – beger sig till Egypten för att inleda slutjakten. Den ena episoden otroligare än den andra staplas på varandra. Ingenting ur matinéfilmens rekvisitaföråd saknas:

En läskig gravkammare fylld med ormar, en Gestapo-officer som överträffar de värsta parodier, en trogen egyptier, våldsamma biljakter, knivslagsmål, förföljanden genom trånga basargator, häst-ritter, explosioner . . .

Det är inte litet på en gång, och det är oavbrutet underhållande. Mycket av underhållningsvärdet förklaras nog dels av att filmen är en parodi på alla tiders matinéfilmer, dels av att själva parodin bjuder på en mängd igenkänningseffekter. För den gamle matinéentusiasterna ringer det oavbrutet klockor. Det är faktiskt rätt förvånande att *Jakten på den försvunna skatten* har funnit en så stor publik i yngre åldrar, en publik som i stort sett inte känner igen någonting. Men förmodligen beror framgångarna i yngre åldersgrupper på att alla trick och knep är så vidunderligt skickligt utförda.

När man ser filmen får man känslan av att dess leklystna upphovsmän satt sig i en gammal biograf för att liksom lyssna till alla ekon och syner som stannat kvar. Ty *Jakten på den försvunna skatten* är en enda stor ekokammare, en kärleksfull pastisch, fylld av blinkningar till den som sett de filmer man anspelar på.

Indiana Jones (Harrison Ford) är litet Humphrey Bogart i "Sierra Madres skatt" och "Casablanca": men när det gäller den senare filmen har man skämtsamt vänt på poängen. Det är Marion (Karen Allen) som lever i minnet av en svunnen och bitterljuv kärlek och som driver krog. Dessutom dricker hon som en westernhjalte.

Indy har dessutom fått egenskaper från Gary Cooper (Howard Hawkes "Ball of

Fire") och fullständigt osannolikt dessutom några menlösa professorsdito från Cary Grant ("Bringing up Baby"). Lägg till detta att han enligt Spielberg och Lucas skall vara en Bond i trettioalsmiljö och därtill påminner inte så litet om Douglas Fairbanks och William S Hart – och man förstår att det onekligen är kryddor i anrättningen. Man skrattar gott åt filmer man känner igen: när hennes krog brinner viskar Marion repliker ur "Borta med vinden", ett rasande styvt stunttrick på en lastbil är en modern variant av det berömda i Hawkes "Diligensen". Här driver man till och med med Spielbergs egen "Närkontakt av tredje graden" och dess kvasireligiösa budskap. Och den som till äventyrs – ursäktat vitsen – läst pojkboksklassikern "Kung Salomos skatt" av H Rider Haggard, har mycket att känna igen – inte minst alla dessa benrangel som alltid tycks kunna behålla tillräckligt mycket av hår och kläder och skinn för att bli riktigt extra läskiga.

Allt detta är starkt bidragande orsaker till att man har så roligt åt filmen. Man lever igen i en svunnen barndomsvärld, i dess myller av äventyr och kamp för det goda.

Ty naturligtvis slåss Indiana Jones för det goda. Och hur mycket spex och parodi detta än är, så finns det en gnutta allvar i botten, som ytterligare förklarar populariteten.

Indiana Jones står för riktigt hederliga gammaldags amerikanska dygder (liksom filmen står för hederliga gamla Hollywoodideal): han är tuff men öm, aggressiv men en riktig kompis, självständig men trivs i sällskap, hederlig, trofast, stark, idealistisk . . .

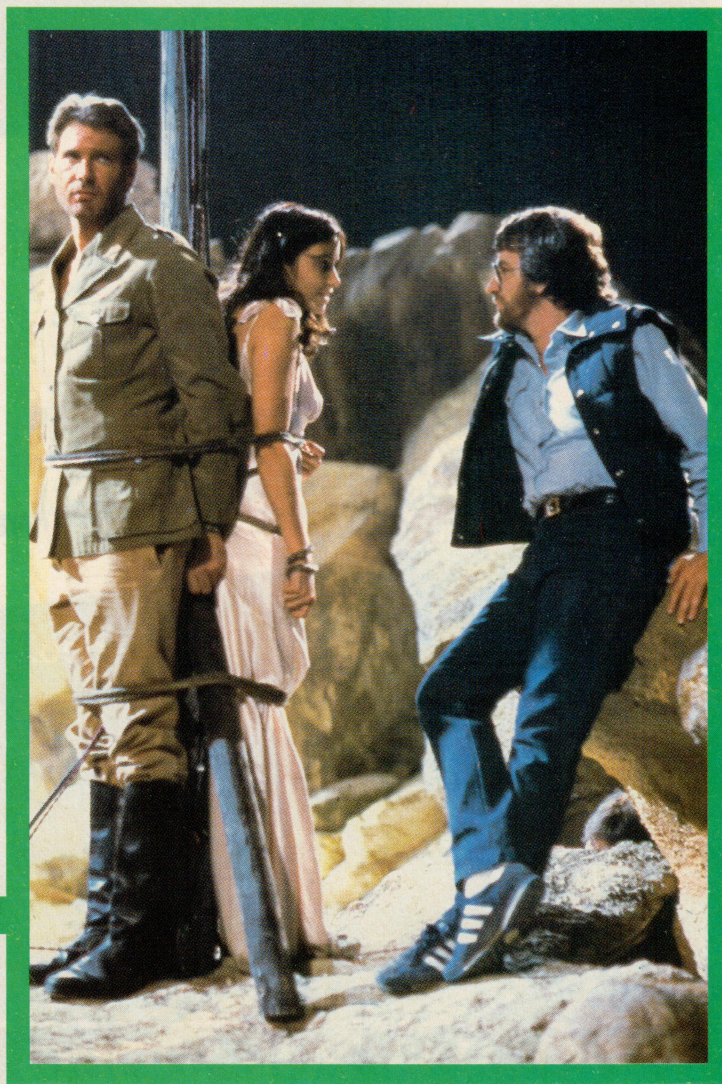
Om Indiana Jones således är en "all american boy" av det mer eller mindre genuina slaget – många skulle nog betvivla att han finns eller någonsin funnits – så är Marion "the all american girl". Hon är en riktig Kajsa Kavat (Vivien Leigh som Scarlett O'Hara i "Borta med vinden"), hon dricker och slåss som en hel karl, vet hur man tar sig ur

besvärliga situationer – men smälter självfallet till sist i sin älskade hjältes armar; dit hon naturligtvis längtat hela tiden. Starka kvinnor har för övrigt blivit något av en trend på senare år. Tag till exempel Genievieve Bujold i "Coma" och Sigourney Weaver i "Alien". Och det är symptomatiskt att hon dyker upp i de filmer som imiterar *Jakten på den försvunna skatten*. En misslyckad efterföljare, "High Road to China", är till exempel försedd med ett riktigt glödande rivjärn (som svalnar till sist . . .)

De gamla goda tiderna är tydligen här igen, åtminstone på film. Efterföljarna till Spielbergs och Lucas lyckade satsning kommer säkert att bli många. Frågan är om de blir lika underhållande och talangfulla. Spielberg och Lucas vilar inte på lagrarna. Snart är typiskt nog en del II av *Jakten* klar. Eftersom vårt behov av verklighetsflykt förefaller otömligt kanske vi i framtiden också kommer att få se "originalen", det vill säga de "cliffhangers" som är *Jaktens* egentliga förebilder. Svensk TV har för övrigt en hel del i lager. Varför inte visa ett avsnitt varje lördagseftermiddag – av "Don Winslow of the Navy" (Spielbergs och Lucas egen kultfilm), "Smilin' Jack", "Terry and the Pirates" . . .

I vår tid, när ingen verkar att tro på någonting särskilt, tycks filmindustrin på nytt fylla ett behov av idealgestalter – hur parodiskt tecknade de än är – vilka är Goda utan inskränkningar och som slåss mot det verkligt Onda. Att gott och ont kan vara en blandning av varandra, någonting mer nyanserat, vill vi inte längre låtsas om. Livet är komplicerat nog ändå. Vi vill, för att tala med Spielberg och Lucas, se B-filmer med A-kvalité.

Så nu när *Jakten på den försvunna skatten* finns på video, är det bara att sjunka ner i fåtöljen, gräva djupt i popcornpåsen och låta sig absorberas av äventyret. Tänka sig, till och med i våra dagar finns det MÄN och HJÄLTAR.

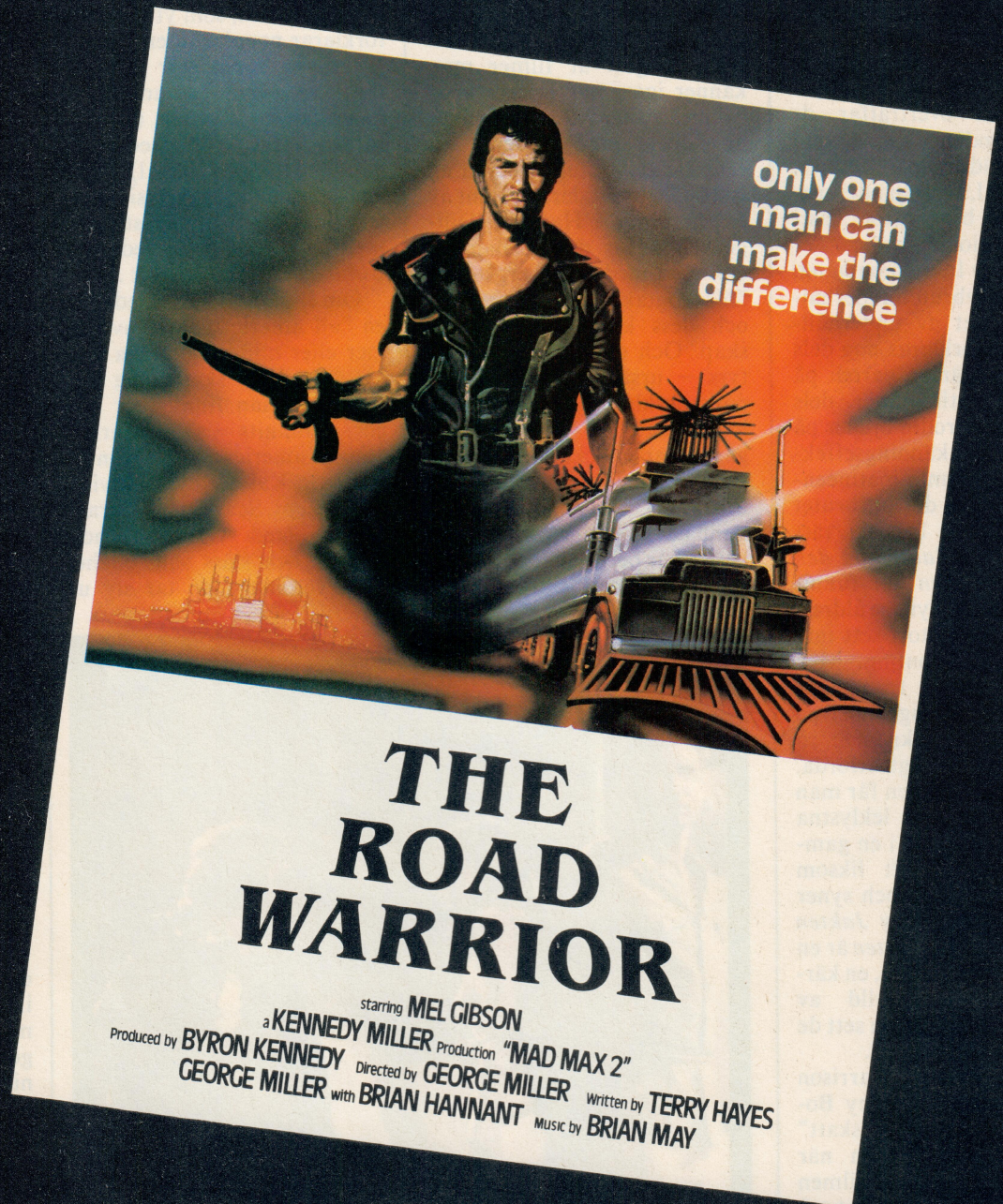

Regissören med pojkljuset Steven Spielberg med Indy och Marion i en knepig situation. Efter världsförframgången med den här filmen jobbar han med *Jakten* . . . nr 2.

"Jakten" kommer ut på VIDEO (Esselte) i mitten av december

THE ROAD WARRIOR

Han kallas för Mad Max – The Road Warrior.
Han är ensam, tuff och hänsynslös.

Andra nyheter från Warner Home Video.

Mechanic – Charles Bronson, Gatans Lag – James Caan,
Avslöjandet – Robert de Niro/Robert Duvall,
Hemkomsten – Jane Fonda/John Waight,
New York, New York – Liza Minelli/Robert de Niro,
Det Iskalla Spelet – Jane Fonda/Kris Kristofferson

Från Warner Home Video såklart!

WARNER HOME VIDEO

SE & HYR

Woody Allen på video: **ÄLSKAD ELLER HATAD!**

■ När det gäller Woody Allen tycks det bara finnas två känslolägen. Endera hatar man hans filmer, eller tycker i varje fall att de är dödstråkiga. Eller också älskar man dem och vill se alla, gärna flera gånger.

Det där sista ordnar sig ju lätt nu när flera Woody Allen-filmer finns lätt tillgängliga på video (se separat lista).

Många av de sanna fansen tycker att Woody är som allra bäst när han spelar mot Diane Keaton. (Det är en av dessa, "Död och Pina", som är den senaste på video.)

Och mycket av vad som spelas
FORTS PÅ SID 10

Här tipsar
SE&HÖR om
de bästa
hyrfilmerna
på VIDEO

FORTS ALLEN

upp inför kameran bygger på Woodys och Dianes privata förhållande. Woody ska nu gifta sig för tredje gången – med Mia Farrow. Men med Diane levde han i ett fritt (näja) förhållande i flera år. När deras förhållande dissekerades i filmen "Annie Hall" (finns också på video) hade det dock varit slut mellan dem i fem år. Det är inget tvivel om att den filmen ligger väldigt nära verkligheten. Det visas kanske enklast av att Hall är Dianes rätta efternamn (som skådespelerska använder hon sin mors flicknamn, Keaton).

Vill du se fler filmer med Diane Keaton rekommenderar vi "Reds" och "Var finns Mr Goodbar". (Bägge Esselte.) Diane är utan tvivel en stor skådespelerska. Däremot är vi nog många som är mer tveksamma för hennes insatser som trendsetter inom modet. Gubbyxor, lager på lager, säckighet och byllslafs – mycket av det har lanserats av Diane. Tyvärr. Humor är det allvarligaste som finns, har det sagts. Och något allvarligare för att inte säga mera tragiskt, än Woody är svårt att hitta. Han tänker ständigt på döden, är märkt av fattig barndom, har märkliga sexualfixeringar – han anser att livet är ett enda koncentrationsläger.

Och hans filmer pendlar mellan snabb, burlesk slapstickhumor och gags och tungsintheter som är nära släkt med Ingmar Bergmans. Finns det då något som kan göra livet lättare för denne plågade 48-åriga komiker? Jo, åtminstone en sysselättning tycks ge honom livslust. Inte sex, om ni trodde det. Utan att spela klarinetten med ett dixielandband.

ANDERS S FRÖBERG

Woody Allen är ganska väl representerad på video. Här är listan på filmer utöver den nyutkomna "Död och Pina": Annie Hall (Warner Home Video) Allt du skulle vilja veta om sex . . . (Warner Home Video) Bananas (Warner Home Video) En gång till, Sam (Esselte) Ta pengarna och stick (ScandVideo) Manhattan (kommer så småningom på Warner Home Video)

KOMEDI

DÖD OCH PINA

Warner Home Video

En av de mest woodyallenska av alla Woody Allen-komedier. Även om den inte utspelas i modern New York-miljö eller så utan i 1800-talets tsar-Ryssland.

"Död och pina" (originaltitel: "Love and Death", kärlek och död alltså) är en fri – synnerligen fri – version av "Krig och Fred". Woody spelar Boris Grushensko, en liten mager fegis i ryska armén under Napoleonkrigen. Men som i många av Woodys filmer så handlar det mycket om passion och lidande, storsinnet och smätterier, kärleken och döden. Det märks att en av hans läromästare är Ingmar Bergman – även om Bergmans tungsinne ersätts av nervösa skratt åt sjuka poänger.

Manus och regi svarar Woody själv förstås för, och i den kvinnliga huvudrollen ser vi som sig bör Diane Keaton. Jag sa ju att det var en typisk Woody Allen-film.

ANDERS S FRÖBERG

KAMRER GUNNARSON I SKÄRGÅRDEN

SVT/EuropaFilm

Hos videouthyrarna är det nästan bara biofilmer överförda till videokassetter som gäller. Allt annat (så kallade TV-filmer, dokumentärer, instruktionsvideo, filmade konserter eller teater) blir med några få undantag hyllvärmare.

Därför är det lite djävult av Sveriges Television att med EuropaFilm som distributör släppa ut ett helt gäng gamla TV-program. Även om det är program som på sin tid var roliga höjdare kan det bli svårt att få folk att betala för att se TV-repriser. När det finns Stjärnornas Krig och Gudfadern att hyra . . .

Men Kamrer Gunnarsson i Magnus Härenstams gestalt är rolig. En av hans mest lyckade figurer.

Och den kärlek till den vackra svenska skärgården som tonar fram i ljuva bilder kan jämföras med Strindbergs – fast nu är det diktat i TV-bild . . .

Regissören heter Hans Dahlberg. Programmet är från år 1976. Ett kärt återseende, tycker jag, men hur många vill betala för återseendets glädje?

ANDERS S FRÖBERG

FLEKSNES FATALITETER

SVT/EuropaFilm

Fleksnes i våra hjärtan, alltså Rolv Wesenlund, på en rulle med tre utmärkta bitar från 1976. Det är alltså TV-repriser rakt av, tre av de bästa, faktiskt.

En del av humorn är kanske lite fördomsfull. Manusförfattarna Galton och Simpson (ni vet väl att det är engelsmän som skrivit dessa norsksvenska roligheter) ser till exempel synnerligen insnöat på homosexuella.

Men genom Bo Hermanssons spänstiga regi och, framför allt, Wesenlunds replikföring och mimik, lyfter det gång på gång. En skratteffekt. (Men kan vi inte få den "gratis" i TV och spela in på video själva?)

ANDERS S FRÖBERG

VI HADE I ALLA FALL TUR MED VÄDRET"

SVT/EuropaFilm

I denna svenska TV-film från 1980 av bl a Kjell-Åke Andersson och Kjell Sundvall (just nu aktuella på bio med "Lyckans ost") får vi följa en till synes vanlig svensk familj under

deras campingsemester i sommar-Sverige.

Familjen tycks dock råka ut för det mesta i otursväg och kassetten går verkligen på högvarv. Genomgående fina skådespelarprestationer – med ett extra plus för Rolf Skoglund som den stressade pappan. Om ni missade den här när den gick på TV – så tag chansen nu. Den här rullen är för resten den enda svenska som har vistats i amerikansk kabel-TV.

ERIC CARLBERG

BARFOTA I PARKEN

Esselte

Det här är en borgerlig komedi som fyllt teatrar med lätt repertoar år efter år. Långkörare på Broadway och, inte minst, på Vasan i Stockholm.

I filmversionen får vi se Jane Fonda och Robert Redford. Den Fonda vi ser här är långtifrån dagens skrikiga gympaedare med benvärmare. Här gör hon en väpigt nybliven fru, synbarligen utan yrke, utbildning och självständighet.

Många av problemen som det bråkas om i den här pjäsen verkar med nutida ögon föråldrade. Ändå gjordes filmen så sent som 1967 (men, det är klart, på nästan 20 år måste väl moral och sådant ändras). Men replikerna är kvicka och sprudlande. Självt har jag dock roligast åt Robert Redford. Från ett besök i Hollywood vet jag att han är mycket kort. Och har också komplex för sin bristande längd. På alla sätt försöker man dölja hans litenhet här. I pusscener är han längre än fru Fonda (står han på sockerlådor, tro?). När de går i trappor försöker han hålla sig ett eller ett par steg ovanför. Och när de går tillsammans, kliver han antagligen på konstiga

Rolig svensk komedi om semesterelände.

SE & HYR

ramper. Men helt lyckades det inte – då och då blir han plötsligt rejält kortare än sin moatjé. Lustigt!

ANDERS S FRÖBERG

BUSSEN SOM BLEV GALEN

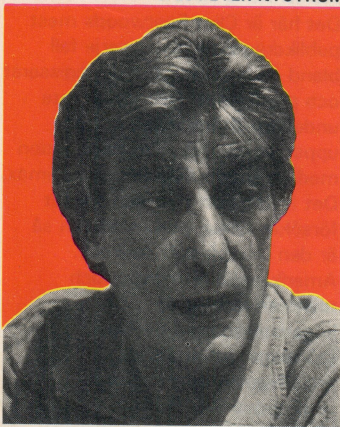
Esselte

En gigantisk atomdriven buss åker ut på sin jungfruresa. Men ondsinta araber, rädda för en nedgång i oljeförbrukningen, planerar sabotage mot bussen.

Passagerarna är sanslösa knasbollar, samma sak gäller inte minst personalen ombord. Så åker detta rullande hotell (storleksklass mindre lyxhotell med inbyggd swimmingpool och bowlingbana) i väg. Men under bussen finns en tidsinställd bomb.

Det är utgångsläget för denna helcrazy komedi som samtidigt är en parodi på varje katastroffilm som gjorts. Om du gillade "Titta vi flyger" kommer du att älska den här. Bland passagerarna finns bland andra "Burt" från "Lödder" och i en mindre roll "J R" från "Dallas". Filmen är nog det roligaste inlägget i kärnkraftsdebatten!

JAN-PETER NYSTRÖM

SCI-FI

DATADEMONEN

Esselte

En sci-fi-thriller som, tror jag, hämtat inspiration från två håll. Dels från den del av Arthur C Clarkes och Stanley Kubricks "2001" som handlar om den allseende datorn HAL. Dels från Polanskis "Rosemarys baby".

Det handlar om en dator som börjar tänka självständigt och vars tankeförmåga går över fattningsförmågan hos de forskare som tillverkat honom. Den här datorn har biologiska/genetiska delar, vilket får sina speciella följder . . .

"Hallå Jorden" fyndig sci-fi-komedi.

Sedan 1977 då den här filmen gjordes har datautvecklingen rusat i väg i lite andra riktningar än dem som skisseras här. Man får överse med vissa tokiga detaljer, men själva problemet, tekniken som tar överhanden över människan finns kvar.

Och det blir kusligt spännande. När det datorstyrda huset till exempel vägrar lyda order och vänder sig mot dess innehavarinna (spelad, av alla människor, av Julie Christie).

ANDERS S FRÖBERG

VÄRLDSRYMDEN ANFALLER

Warner Home Video

Det här är en nyinspelning, i färg förstås, av en gammal svartvit sci-fi-klassiker från 50-talet:

"Invasion of the Body Snatchers". Den är byggd på en känd roman av Jack Finney. Den äldre versionen har faktiskt en gång visats i svensk TV – som annars inte precis är känd för att visa science fiction i större mängd.

Den nya versionen har inte den gamlas töntiga charm. Å andra sidan finns här en riktig skådespelare, självaste Donald Sutherland. Storyn i korthet: Inkräktare från rymden kommer som frön eller sporer och tar över människorna, en efter en, och gör dem till lydiga slavar. Den första versionen gjordes under det kalla krigets tid, och den smygande kraft som gör människorna känslolösa kunde tänkas symbolisera kommunismen. Den hänsynslösa kommunistjägare Joe McCarty lär ha gillat "Body Snatchers".

Den politiska symboliken är något nedtonad här, men vi kan inte tro att

kamrat Andropov precis garvar ihjäl sig åt den här nyinspelningen.

ANDERS S FRÖBERG

HALLÅ JORDEN

Esselte

Det här är en science fiction-komedi. Två besättningsmän från rymdskeppet Galactica har ett viktigt ärende på den underliga planeten Jorden.

Förvecklingarna blir många, inte minst när dödsfienderna Cylonerna dyker upp för att förinta Jorden. Både spännande och roligt och riktigt fyndigt stundtals.

En sci-fi-film som gott kan ses av 10 – 11-åringar (fast den drabbades av en onödig 15-årsgräns vid biovisningen).

ANDERS S FRÖBERG

BLADE RUNNER

Warner Home Video

"Blade Runner" bygger på en roman av Philip K Dick, amerikansk sci-fi-författare. En underlig kuf, men en av de bästa. Romanen heter "Do androids dream of electric sheep?". (Finns på svenska med titeln "Androidens drömmar" – Delta Förlag, väl värd att läsa.) Dick avled för övrigt i fjol.

Skådeplats är Los Angeles år 2019. En superstad med 60 miljoner invånare, de flesta orientaler. Filmen ger en suverän och skrämmande miljöskildring: ett ständigt regnande och ständigt dold sol genom luftföroreningar. Hänsynslös reklam, slumkvarter, basargator, förfallna skyskrapor. De mest initiativrika människorna har emigrerat till kolonier i rymden. Kvar är fattiga,

utslagna och resurssvaga.

På kolonierna har man använt Replikanter, konstgjorda, hårdföra övermänniskor/robotar. På jorden är Replikanterna förbjudna efter en revolt. De ska omedelbart dödas, eller som det heter, Återkallas. Men vem kan skilja människa från Replikant och vem vågar ta upp kampen med dem? Bara Blade Runners – supersnutar, orädda, känslolokala mördarnaturer i polisens tjänst.

Huvudpersonen Rick Deckard (storlaget gestaltat av Harrison Ford) är en Blade Runner.

Men när han får i uppdrag att jaga fyra Replikanter på rymmen utvecklar sig storyn mot den klassiska, hårdkokta deckaren. Den tuffe detektiven råkar ut för allsköns elände och blir till på köpet

förälskad. Och visar sig ha mänskliga känslor längst inne.

"Blade Runner" är en fenomenalt bra berättad historia. Den stämmer på alla plan, den är spännande och har det som alla goda sci-fi-berättelser bör ha: "sense of wonder", sinne för det fascinerande, förunderliga.

Och den ger dessutom en massa att fundera över.

Allt är synnerligen genomtänkt och, inte minst, påkostat. De speciella trickeffekterna (som inte alla går fram på TV-skärmen) används inte enbart för sin egen skull. Det är en av mästarna i branschen, Douglas Trumbull, som gjort effekteriet. Till den suggestiva spänningen bidrar också musiken – Vangelis syntkompositioner.

På bio har "Blade Runner" tyvärr inte riktigt blivit den framgång som behövdes för att spela in de enorma kostnaderna. Men det lutar åt att den i stället blir en av de mest sedda videourllarna. ANDERS S FRÖBERG

THRILLER

PROM NIGHT

HemVideoFilm

En skräckis som har mycket gemensamt med klassikern "Alla helgons blodiga natt". Inte enbart det faktum att Jamie Lee Curtis spelar huvudrollen också här.

Även här figurerar en förrymd lustmördare. Men storyn är lite mer komplicerad – när liken börjar torna upp sig finns det flera att misstänka.

En hyfsad skräckis. Men bara 1 timme och 19 minuter lång – den verkar hårdklippt.

ANDERS S FRÖBERG

BANDET

Video Express

Här möter vi Sean Connery i en helt annorlunda gestalt än James Bonds. Här spelar han en sliten fångelsekund som kommer ut efter många år, fast besluten att göra Den Stora Kuppen.

Filmen har regisserats av Sidney Lumet (videoaktuell också med "Kullen") som inte släpper något halvdant ifrån sig. Här har han för en gångs skull gjort en regelrätt thriller och lyckats utomordentligt. Spänningen kommer krypande och ökar och ökar ju närmare man kommer den stora finalen.

ANDERS S FRÖBERG

BARN

PÅ ÄVENTYR MED SMURFERNA

EuropaFilm

Eftersom bra barnfilm är en bristvara kan även sådant här gå an. Skrev en filmrecensent om en smurf-rulle på bio.

Men nu är det faktiskt så att barn – från sex till elva år eller så – faktiskt diggar smurfar. På video, som tecknade serier, som samlargubbar. För de flesta vuxna – mig till exempel – är

detta nästintill obegripligt, men så är det.

Videoversionen av Smurferiet är en senare gren på det multinationella Smurf-trädet. Hanna – Barbera (de med Familjen Flinta) och deras studio har gjort animerad film efter Peyos teckningar. Och Lena Nyman och Börje Ahlstedt är bland de svenska rösterna. Ett något annorlunda jobb än rollerna i "Nyfiken-gul".

ANDERS S FRÖBERG

DRAMA

SURVIVE (VI VILL ÖVERLEVA)

Thorn EMI

Det här är ett dokumentärdrama som bygger på en verklig händelse. Ett gäng idrottsmän flyger över Anderna och planet störtar. De överlevande försöker hålla sig vid liv men när maten tar slut återstår bara att börja äta på liken efter kamraterna.

En vidrig spekulering i äckel? Nja, det är svårt att ta ställning. Man ser filmen med samma blandade känslor som man ser ett reportage om stora flygolyckor i de internationella bildtidningarna som Stern och Paris Match. Skildringen av den järnhårda viljan att försöka överleva i vidrighet och förnedring är faktiskt medryckande. Men visst finns det fränstötande sekvenser också . . .

Det bör tilläggas att filmen ursprungligen är gjord på spanska. Det vi får se på video är en rätt slarvigt gjord version med engelskt tal som förklarar en del av realismen, tyvärr.

ANDERS S FRÖBERG

ROCKY III

Warner Home Video

Berättelsen om Rocky Balboa, den italienska hingsten som nu alltså stegrar sig för tredje

gången, är Rekordmagasinet på rulle.

Det handlar, lätt förenklat, om den fattiga grabben från ingenting ingenstans som förverkligar Drömmen. Grabben som biter ihop och tränar och tränar för att sedan tävla och bli bäst. Varför inte som här – bäst i världen.

Rollen som Rocky har betecknats som en av de mest populära i filmhistorien. Och den har under alla omständigheter gjort Sylvester Stallone till en av branschens rikaste och mest vältränade aktörer. Det här är alltså den tredje i serien om Rocky. Som nästan alltid var den första filmen i raden den bästa.

LARS PETTERSON

KULLEN

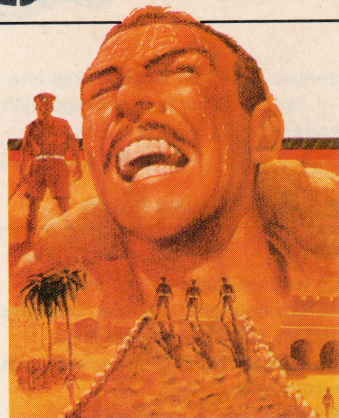
Esselte Video

Den här filmen hade svensk premiär 1965. Det är en filmversion av en engelsk TV-pjäsa med samma titel.

Filmen blev en stor framgång när den visades på bio.

Det är lätt att förstå. Detta är ett skakande psykologiskt drama från andra världskriget och utspelas i ett brittiskt fångläger i Nordafrika.

Filmen bygger på verkliga förhållanden och miljön är autentiskt återgiven. Regissör är Sidney Lumet. Hit kommer tjuvarna, desertörerna och alla de andra som inte klarat sitt liv i armén. En av dem är fanjunkaren Joe Roberts spelad på ett utomordentligt sätt av en ung Sean Connery. Han har degraderats när han vägrade lyda order: han ville inte låta sina mannar dö i onödan. Nu ska han knäckas med specialbehandling på "Kullen", en hög sandbacke som fångarna själva byggt. I en timme och femtio minuter får vi följa Roberts "rehabilitering" som på nytt ska göra honom till en soldat

som armén kan vara stolt över. Det är en fruktansvärd kamp i Afrikas glödande sol – mellan sadistiska fångvaktare och en modig man – Roberts – som vägrar ställa upp på kadaverdisciplin.

Se filmen! Tyvärr kan den vara svårt att få tag i eftersom den är svart-vit och ingen actionfilm i vanlig bemärkelse.

ANNA-STINA CARLBERG

ACTION

FIREFOX

Warner Home Video

Det här är Clint Eastwoods mest publikdragande film, i varje fall bland dem som han själv regisserat och producerat. Och det är inte underligt: Stämningen är högt uppskruvad. Det är mycket action med en enorm flygstrid som klimax. Det är klart att om man sansat försöker tänka igenom storyn så är den inte särskilt sannolik. Amerikanska regeringen och militären skickar en krigsveteran med psykiska störningar att stjäla ett krigsflygplan mitt i kamrat Andropovs Sovjet. Men vem tänker på logik och politisk analys när tempot är högt och regi och klippning trissar upp stämningen. Två timmars medryckande underhållning för alla som gillar action.

ANDERS S FRÖBERG

RÄTTELSE

Om videourullar från en filmisk guldålder (30- och 40-talen) skrev vi i ett tidigare nummer. Rubriken var "Hollywoods guldålder", men när man vände blad kunde man i fortsättningen av artikeln läsa också om brittiska filmer. Vi vet att "Pimpel Smith" med flera är gjorda långt från Hollywood – men övergångsrubriken om att även brittisk film hade en storhetstid då hade råkat falla bort.

Red

Rocky än en gång med vältränade Stallone